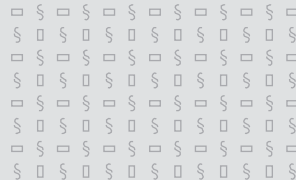

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

Vypořádací systém

Kontakt

Mgr. Bc. Libor Kyncl

Katedra právní teorie

Místnost č. s61

Tel.: +420 549 494 612

Email: libor.kyncl@law.muni.cz

Skype: libjicz

Konzultační hodiny: úterý 16:00 - 17:30

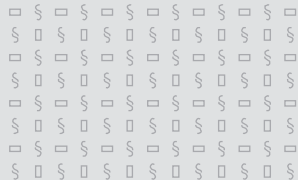

MASARYKOVA UNIVERZITA PRÁVNICKÁ FAKULTA

MV932K Právo kapitálového trhu

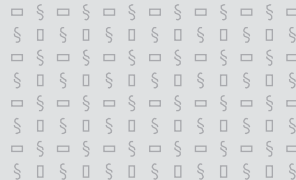
Vypořádací systém

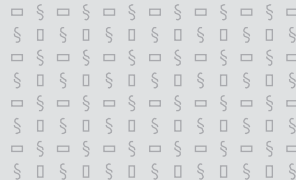
Základní body prezentace I

- Vypořádání obchodů na kapitálovém trhu
- Vypořádání T+X
- Vypořádací systém
- Vztah kapitálového trhu a vypořádacího systému
- Povolení k provozování vypořádacího systému

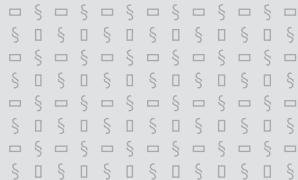
Prameny právní úpravy

- Zákon o podnikání na kapitálovém trhu, č. 256/2004 Sb. (ZPKT)
  - ve znění novely přijaté k implementaci směrnice o trzích finančních nástrojů (MiFID, 2004/39/ES) a jejích prováděcích směrnic a nařízení.
  - novela = zákon č. 320/2008 Sb.
- Úpadek a insolvence viz zákon č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon).

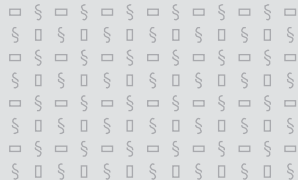
Vypořádání obchodů na kapitálovém trhu

- Předmětem vypořádání jsou vzájemné pohledávky a závazky.
- Převody v rámci vypořádání se dělí na:
  - 1) převody peněžních prostředků
  - 2) převody cenného papíru/cenných papírů
- Až na výjimky se provádí dva reciproční převody.

Které obchody se vypořádávají?

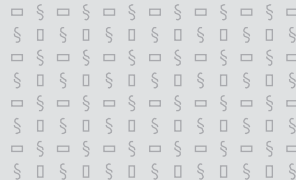
- Týká se obchodů s:
  - zaknihovanými cennými papíry
- Netýká se obchodů s:
  - listinnými cennými papíry (u nich se musí předat fyzicky listina, tj. není možné cenný papír pouze převést v elektronickém systému).

Kdy probíhá vypořádání obchodů

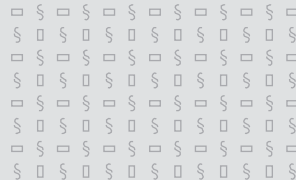
- Obchody na kapitálovém trhu (na regulovaném trhu i v mnohostranném obchodním systému) prováděny v reálném čase během burzovního dne.
- Burzovní den na Burze CP Praha od 17:00 předchozího dne do 16:00 daného dne.
- Burzovní den je pouze pracovní den!

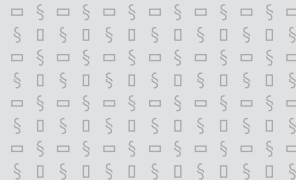
Vypořádání T+3, T+2...

- Obchody jsou uzavřeny v den registrace, ale vypořádány později - vždy zpětně k okamžiku uzavření obchodu.
- Počet dní mezi uzavřením obchodu a jeho vypořádáním se označuje jako T+3, pokud se jedná o 3 dny atd.
- Od okamžiku registrace obchodu na regulovaném trhu (MOS) již vyobchodované pokyny (pokyn = nabídka k nákupu či prodeji daného množství CP za danou cenu nebo daný rozsah cen) nejsou dále nabízeny.

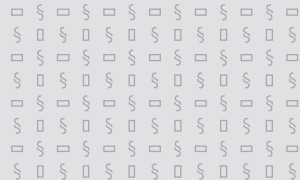
Příklady kap. trhů užívajících vypořádání

- Burza cenných papírů PRAHA: T+3
- Deutsche Boerse Frankfurt a elektronický systém XETRA: T+2
- NYSE - The New York Stock Exchange: T+3
- NASDAQ - The Nasdaq Stock Market: T+3
- AMEX - American Stock Exchange: T+3

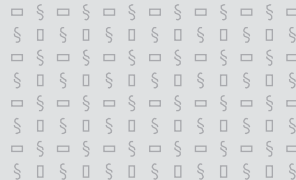
Vývoj kurzů CP během vypořádání

- Změny kurzů během vypořádání obchodů neovlivňují průběh vypořádání.
- Kurz a tedy i cena za nakoupené/prodané CP jsou vždy zafixovány k okamžiku uzavření obchodu a s tímto kurzem je vypořádání provedeno.

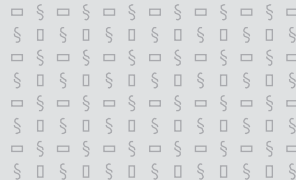
Darování cenného papíru

- Při darování CP probíhá pouze jeden převod, tj. převod cenného papíru.
- Darování cenného papíru obvykle probíhá mimo regulovaný trh či mnohostranný obchodní systém, takzvaně OTC = over the counter.

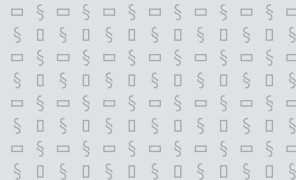
Obchodní den, účetní den, kalendářní den

- V BCPP burzovní den končí v 16:00, zatímco účetní den končí v 16:10.
- V BCPP burzovní den začíná v 17:00, zatímco účetní den začíná v 16:10.
- Kalendářní den X od 16:00 do 16:10 je věnován uzavření účetního dne X ve vypořádacím systému (burzovní den X již je uzavřen), kalendářní den X od 16:10 do 17:00 je věnován otevření účetního dne X+1 ve vypořádacím systému (burzovní den X+1 ještě není otevřen, bude otevřen až v 17:00).
- S počátkem účetního dne X+1 (v kalendářní den X večer) začíná registrace a vypořádání obchodů z burzovního dne X ve vypořádacím systému.

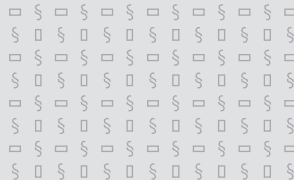
Vypořádací systém

- Zúčtovává vzájemné pohledávky a závazky z obchodů s investičními nástroji (zahrnuje i cenné papíry, ale jedná se o širší pojem)
- Musí v něm být alespoň tři účastníci v užším slova smyslu (počet účastníků v širším slova smyslu není omezen)
- Vztahy vyplývající z účasti ve vypořádacím systému provozovanému podle českého práva se musí řídit českým právem
- Povinně hlášen Komisi Evropských společenství

Příkaz k vypořádání

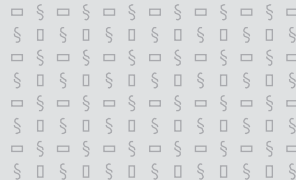
- Základní úkon
- Dává jej účastník vypořádacího systému, např. obchodník s cennými papíry
- Na základě něj se provádí převody investičních nástrojů a peněžních prostředků
- Příkaz k vypořádání daný účastníkem vypořádacího systému je neodvolatelný - okamžik počátku neodvolatelnosti stanoví pravidla vypořádacího systému. = princip finality = princip neodvolatelnosti

Příkaz k vypořádání

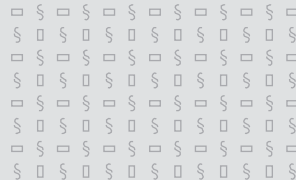
- Po vydání rozhodnutí o úpadku se ještě provedou příkazy vydané před rozhodnutím nebo v den rozhodnutí, pokud všichni účastníci prokážou, že o úpadku nevěděli.
- Zajištění poskytnuté jinému účastníkovi systému, ČNB, ECB nebo jiné CB není dotčeno rozhodnutím o úpadku.

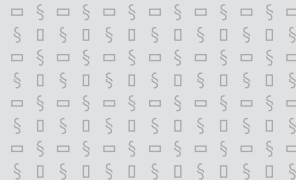
Účastníci v užším slova smyslu

- § 82/4
- banka, spořitelní a úvěrní družstvo, obchodník s CP
- investiční společnost v rámci obhospodařování majetku zákazníků
- osoby veřejného práva na základě zvláštních předpisů nebo osoby s jejich zárukou
- zahraniční obdobné osoby
- ČNB
- Účastníkem vypořádacího systému je ze zákona i jeho provozovatel!
- zodpovídají za splnění závazků z VS

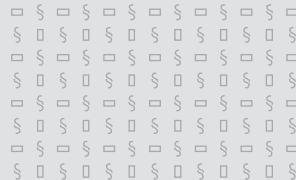
Účastníci v širším slova smyslu

- § 82/4 + § 82/5
- účastníci v užším slova smyslu
- Zúčtovatel
- Ústřední protistrana
- Clearingová instituce
- Každou funkci může zajišťovat více subjektů, jeden subjekt více funkcí

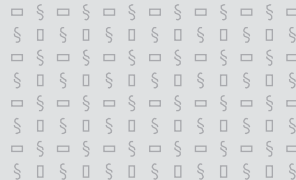
Obecně k VS

- Účastníkem vypořádacího systému tedy nejsou zákazníci - spotřebitelé, ale profesionální zákazníci - § 2a odst. 1.
- Vypořádací systém musí být provozován s odbornou péčí - shodné s obecnou obchodněprávní úpravou povinností podnikatele.
- Vypořádací systém je obvykle svázán s nějakým regulovaným trhem nebo mnohostranným obchodním systémem, pro něž vypořádává obchody.

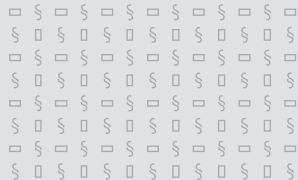
Povolení k provozování VS

- Vydává ČNB pouze právnické osobě, která:
  - má zaknihované akcie nebo listinné akcie na jméno
  - může být účastníkem VS
  - má sídlo a skutečné sídlo v ČR a má věcné, organizační a personální předpoklady
  - předloží návrhy systému řízení rizik, pravidel VS a vzoru smlouvy s účastníkem
  - ... - taxativně vypočteno v § 83 odst. 3 ZPKT

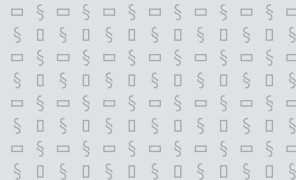
Povolení k provozování VS

- - uděluje se na dobu neurčitou
- - splnění podmínek nutno jednoznačně prokázat
- - u schválení změny pravidel:
  - ČNB musí rozhodnutí v 1. instanci odeslat do 30 dnů ode dne doručení, jinak fikce schválení změny ČNB - ne u samotného povolování!

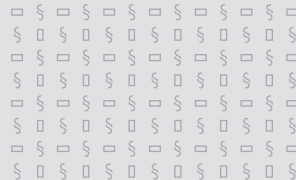
Pravidla vypořádacího systému

- Vypořádací systém se řídí podle svých pravidel
- Pravidla jsou poprvé schválena Českou národní bankou v povolení k provozování vypořádacího systému
- Každá změna pravidel vypořádacího systému musí být předem schválena ČNB

Povinné informování ve VS

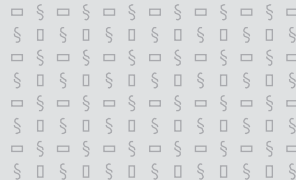
- Provozovatel zasílá ČNB informace stanovené ve vyhlášce ČNB.
- Dtto oznámí ČNB změnu v účastnících VS.
- Účastník oznámí provozovateli změnu ve svých údajích o osobě (§ 2/1 písm. j)).
- Osoby účastnící se VS v jiných zemích EU o své účasti informují ČNB.

Povinné informování ve VS

- ČNB informuje o úpadku účastníka VS ostatní účastníky.
- ČNB informuje Komisi ES prostřednictvím Ministerstva financí o VS a jejich účastnících.
- Účastníci VS jsou povinni informovat osoby, které prokážou právní zájem (soud, státní zastupitelství, policie, finanční arbitr...), o VS a jejich hlavních pravidlech.

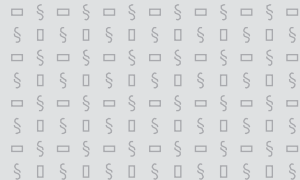
Majetek VS vs. svěřený majetek

- Svěřený majetek = peněžní prostředky a investiční nástroje, které byly provozovateli vypořádacího systému svěřeny do správy nebo jako zajištění závazku plynoucího z vypořádávaného obchodu s investičními nástroji
- Svěřený majetek není součástí majetku provozovatele vypořádacího systému
- Povinností provozovatele vypořádacího systému je účtovat o svěřeném majetku odděleně od svého vlastního majetku.

Shrnutí na závěr

- Ve vypořádacím systému jsou vypořádány obchody s cennými papíry na kapitálovém trhu.
- Vypořádání ve vypořádacím systému vždy probíhá ke dni T+3 popř. T+2, tj. o tři popř. dva dny později se zpětnou účinností v čase uzavření obchodu.

Děkuji vám za pozornost

■ Dotazy?

- > Mgr. Bc. Libor Kyncl
- > libor.kyncl@law.muni.cz
- > Masarykova univerzita, Právnická fakulta
- > Katedra právní teorie